

K

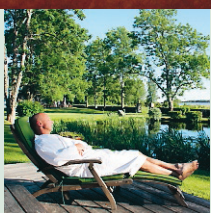
SvD KULTUR

Söndag den 31 juli 2011

Sjöliv

Pour bons besättning korsade Atlanten.
SvD har träffat svenska långseglare.

RESOR Sköna kurer
på Estlands öar

DAVID LAZAR BREIVIKS TERRORMANIFEST
TANGO I BERLIN **BRUKSANVISNINGAR**
BERGLINS SOUVENIRERNAS ESTETIK

K

SvD KULTUR

➔ [svd.se/kultur i dag](http://svd.se/kultur_i_dag)

På det främsta "vaskarstället" Pepe's Bodega i Båstad förklarade dock den ansvarige Fredrik Strebel att det bara är en myt.

Mikael Mölstedt bloggar om vin.
» blog.svd.se/vin

”

Nu bygger de ett nytt kulturhus

Det är tre år sedan kulturhuset Cyklopen brändes ner. Föreningen Kulturkampanjen har ett nytt markkontrakt – och i går togs det första spadtaget.

» svd.se/kultur

FOTO: INGVAR KARMHED

04

AKTUELLT

Sommartider är souvenirtider. SvD gör ett nedslag bland kitschmånglarna och deras kunder på Drottninggatan i Stockholm.

06

SÖNDAGSINTERVJUN

Rabbinen David Lazar är heterosexuell, feminist och queeraktivist. Under Prideveckan håller han en regnbågs-ceremoni i Stockholms synagoga.

08

REPORTAGET

Långseglatser lockar allt fler svenskar. SvD:s Maud Lindholm följde med några båtfantaster ut på böljan den blå.

14

BÖCKER

Världen är fylld av skrivna ord – de allra flesta rätt trista. Jesper Olsson har läst en uttömmande expose över bruksanvisningar.

16

SCEN

Det går inte att se mer aktuell teater just nu, skriver SvD:s Lars Ring om Unga Turs uppsättning av Värmlänningarna.

17

UNDER STRECKET

Lars Fr H Svendsen, professor i filosofi, har granskat terroristen Anders Behring Breiviks 1500 sidor långa "manifest" – och hittat en text fylld av själv motsägelser.

20

FÖLJETONGEN

Vår hjälte upptäcker i dagens episod vad ett enda litet snedsteg kan betyda.

23

RESOR

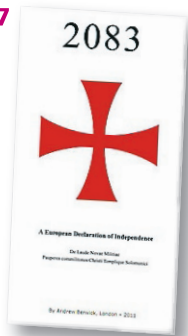
En cykeltur i den estniska övärlden bjuder på såväl spa och orörd natur. SvD guidar till vårt östra grannland.

26

RESOR

Berlins klubbiv är inte bara hipsters och elektronisk musik. Den tangofrälsta kan hitta underbara dansgolv i Nordeuropas Buenos Aires.

17

04

14

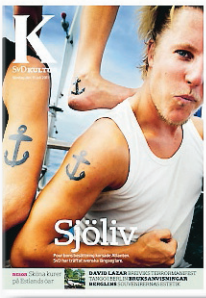
08

FOTO: PÄR OLSSON, INGVAR KARMHED, CENNETH SPARBY, KARIN NILSSON

➔ K SÖNDAG

Aktuellt	4–5	Berglins	18
Söndagsintervjun	6–7	Guiden	18
Reportaget	8–13	Följetongen	20–21
Böcker	14–15	Resor	23–26
Scen	16	Tv & radio	32–35
Under Strecket	17	Korsord	36

Omslag: Henric Ljunglöf, Kerstin Ljunglöf och Calle Bäckström visar upp sina tatueringar.
Foto: Pär Olsson

Chefredaktör och ansvarig utgivare
Lena K Samuelsson
Redaktionschef och stf ansvarig utgivare
Martin Jönsson
Chef SvD Helg Ann Axelsson
08-13 53 35 ann.axelsson@svd.se

Kulturförskott Kaj Schueller
08-13 51 11 kaj.schueller@svd.se
Redaktör K Magnus Gylje
08-13 51 29 magnus.gylje@svd.se
Featurechef Stina Cederholm
08-13 54 85 stina.cederholm@svd.se

Redigeringsansvarig K
Linda Häggström (tj)
Nina Kylén (vik)
08-13 55 03 nina.kylen@svd.se
Bildredaktörer Staffan Löwestedt
08-13 56 44 staffan.lowstedt@svd.se,

Kristina Löfgren kristina.lofgren@svd.se
Formchef Anna W Thurfjell 08-13 52 53
anna.thurfjell@svd.se
Redigering
Johan Brännström, Catherine Falgén,
Eva Johannesson, Mirjam Johansson,

Rebecka Gordan, David Stillberg, Peter Östman

SvD ansvarar ej för insänt, ej beställt material. För beställt material köper SvD all förfoganderätt och möjlighet att välja. Förbehåll mot detta måste göras av upphovsmannen före publicering.

23

06

Solen har precis gått upp och Biscaya ligger alldeles stilla. En delfin bryter den spegelblanka ytan.

En ny våg

*SvD:s fotograf har gjort det. **BARNFAMILJER** gör det, liksom kompisar och par i alla åldrar och så en och annan ensamvarg. Att **LÄMNA ALLT** för att segla ut över **HAVEN** har blivit en dröm som allt fler förverkligar. SvD har träffat några svenska **LÅNGSEGLARE**.*

TEXT MAUD LINDHOLM **FOTO** PÄR OLSSON

Mälarens vatten kluckar lite lätt kring Habibi, en 33 fot lång Fortissimo, som ligger vid kaj i Gröndals båtklubb. Hon är väl förberedd för resan som väntar. De närmaste tolv månaderna ska hon skära genom vågorna förbi England, Spanien och i Columbus fotspår över till Västindien.

Fredrik Lann är en av fem personer som äger båten. Han ska segla hela turen och de andra mönstrar på med barn och respektive i olika konstellationer för kortare och längre turer.

De senaste dagarna har Fredrik avvecklat livet i Stockholm. På jobbet i Riksdagen har han överlämnat till vikarien, alla personliga saker i lägenheten är intryckta i vindsförrådet. Nu ska bara nyckeln lämnas över till kompisens kompis som ska hyra i andra hand, och posten ställas om till någon i familjen.

Den här sommarkvällen har han och båt-gänget en avskedsfest på båtklubben. Stämningen är avslappnad, men när någon bryter

upp från sin vardag och seglar iväg på det här sättet väcker det en mängd olika känslor hos nära och kära, vänner och bekanta.

– De flesta har bara varit uppmuntrande och önskat lycka till, men så finns det en del som undrar om man är riktigt klok och kanske tycker att man tar sig vatten över huvudet. Och det kanske jag gör, säger Fredrik Lann.

Han har funderat över vad det är som gjort att han i flera år drömt om att ge sig ut, och har kommit fram till att det mest handlar om att han är så förtjust i seglingen.

– Jag kommer ihåg varje segling jag har gjort de senaste tio åren. Man är så närvarande. Och så gillar jag problemlösningen, att allt inte går att planera. Det är ju den stora skillnaden mot vardagen här, där man kan förutse nästan allt. Och så ser jag fram emot att ha tid för tankar. Jag har arbetat extremt mycket de senaste fem åren och nu tänker jag att jag ska hinna tänka mycket under resan över Atlanten.

– 30 dagar och bara vatten omkring – det

gör att det blir mer av en inre resa. Och varje person upplever det på sitt vis.

Orden är Hans Jacobssons. Han har just anlänt till Rodney Bay Marina på Saint Lucias nordvästra kust och ”clarerar” som bäst sin 40 fot långa Benetau som nyanländ inne på tullmyndigheten. Ombord på båten pustar sambon Eva Henning ut. Hon sitter på däck och känner hur det fortfarande gungar i hela kroppen. Eva får inte kliva i land förrän allt pappersarbete är avklarat.

Men nu när hon väl är här, med land inom räckhåll, känns det inte så akut. Hon är full av lyckligt adrenalin. Det var värre några timmar tidigare, då paret fortfarande hade fullt upp med att kämpa sig över det stora blå. Färden över Atlanten verkade aldrig ta slut och vindrodret sprack i en svetsning, autopiloten slets ut och bensinen tog slut. Den sista veckan har de styrt manuellt, dygnet runt.

– Vi har ställt äggklockan på 55 minuter och bytt av varandra när den ringt, säger hon. ➡

Otto och Lovis Hamarberg äter frukost på Mary af Rövarhamn. Mamma Linda håller i borsten.

Antalet **MEDLEMMAR** i landets långseglarklubbar har **ÖKAT** stadigt

Det gick 17-18 meter höga vågor, berättar Eva, och med den här båten var det som att befinna sig i en slänggunga.

– Jag var inte rädd för mitt liv, men det ska jag säga att två på natten satt jag här nere i ruffen med en pilsner och sjöng psalmer. Nu är jag öm i händerna och har blåsor efter att ha hållit hårt i rodet.

Eva talar engagerat. Säger att det påstås att vem som helst kan segla till Karibien, men att deras resa inte var lätt. Det var korssjö med vågor som kom från alla håll, dessutom skulle de träffa vänner och hade ett datum att passa så de kunde inte bara släppa allt och vända om. Det var arbete konstant.

– Vi har sagt ”nu är det bara tre nätter och två dagar kvar” och räknat ner, berättar Eva. Jag och Hans träffades via en kontaktannons.

I den hade jag skrivit ”möt skärgården med mig”. Men jag hade tänkt med Vaxholmsbåt – jag hade aldrig suttit i en segelbåt!

Hans, som är tillbaka från tullens kontor, är däremot uppvuxen med fritidsbåt, berättelser som Myteriet på Bounty och en pappa som var intresserad av segling.

Jag var inte rädd för mitt liv, men det ska jag säga att två på natten satt jag här nere med en pilsner och sjöng psalmer.

Eva Henning, Karibienseglare.

Det har dels fött en längtan att ge sig ut på haven och dels ett intresse för allt det tekniska

som seglingen innefattar. Han läser gärna manualer, kan sin sextant och konstaterar att det är så många vetenskaper involverade i segling.

– Jag tycker om att jag tänker andra tankar här och funderar över relationen mellan förväntningarna och realiteten, säger Hans.

– Halvvägs över Atlanten skulle vi fira med champagne och en fryspizza, inflikar Eva apropå hur verkligheten ser ut. Ugnen värmdes ojämnt så den var bränd i ena kanten och när jag skulle ta ut den och det gungade så tappade jag pizzan så att den gled ner bakom spisen. Det var bara att sleva upp. En sak är säker: Man äter som en hund ombord.

På såväl Oceanseglarklubben i Stockholm och Göteborgsklubben för långseglare JRSK, har man intrycket att långseglingen har förändrats. Det är fler som ger sig ut och det är en blandad skara människor. Tidigare var det främst ensamseglare och par i pensionsåldern – och de är fortfarande den största gruppen – men nu seglar i högre grad än

☉ Långseglarnas berättelser

Henrik Ljunglöf, Calle Bäckström och Kerstin Ljunglöf.

Henrik Ljunglöf, Kerstin Ljunglöf och Calle Bäckström, på båten Pour bon, Laurin Koster 28 fot.

– Jag hoppas kunna komma tillbaka till den här känslan när jag kommer hem – att hoppa i vattnet det första man gör på morgonen, åka in med jollen när båten ligger för ankar, att inte veta vad som ska hända nästa dag, säger Kerstin.

Eva Henning och Hans Jacobsson.

Eva Henning och Hans Jacobsson, Ursa Minor, Benetau 40 fot.

– För mig har det alltid varit en dröm, och jag har aktivt planerat det i ett par år. Jag har alltid arbetat med koppling till det marina och långseglingen har legat i bakhuvudet. När vi träffades för tolv år sedan blev Eva involverad också, säger Hans.

– Jag tyckte att vi skulle sluta drömma, säger Eva.

Britt-Marie och Hjalmar Schibbye.

Pär Olsson seglar på Biscaya på den första etappen från England till Spanien (ovan). Pour bons besättning tar ut riktningen. Vindfyllt segel på Tradewind of Swanwick.

tidigare även yngre par liksom barnfamiljer och kompisgäng – som kanske inte har seglingen i fokus utan själva resan.

Det finns inte mycket till statistik som belägger uppgifterna, mer än att antalet medlemmar i de båda klubbarna ökat stadigt. Någon myndighet eller register för ändamålet finns inte. Faktum är att de regler som gäller snarare gör att långseglare mer eller mindre hemlighåller att de lämnar landet.

Trots att många säljer sitt hem för att bekosta resan ser de till att ha en adress att skriva sig på, för att omfattas av den allmänna sjukvården. Och har man med sig barn i skolåldern som vill vara säkra på att få komma tillbaka till samma klass efter resan så kräver även det att man håller tyst. Familjen gör en överenskommelse med skolan: Lärarna bistår med regelbundna mejl som underlag för undervisningen som föräldrarna håller i och skolan får skolpeng för en elev som inte är på plats.

Landets båda långseglarklubbar uppskattar antalet båtar som ger sig av på minst ett år till 40 stycken. Den vanligaste rutten är enligt Anders Hemgren som är ansvarig för avseglargruppen i Oceanseglarklubben "att man seglar söderut till smöret smälter och sen tar höger".

Det är en annan kategori människor som seglar nu, och de lägger mer pengar på båten.

Anders Hemgren,
Oceanseglarklubben.

Den turen, alltså till Las Palmas och västerut med passadvindarna och sen tillbaka via Azorerna, den tar ungefär ett år. Sen finns det ju de som är borta längre, och tar sig jorden runt.

En viss koll på de svenska båtarna har

marinorna. Marina Martinique i Karibien är en stor hamn även om det naturligtvis bara är en bråkdel av alla svenska båtar som väljer att stanna till just här. På den franska ön finns all möjlig service och bra flygförbindelser med fastlands-Europa.

– Just i dag ligger det sju svenska båtar här, säger marinans chef Glenn Jean-Joseph och börjar rabbla upp båtarnas namn: Åh så fin, Palmina ...

Han berättar att det 2009 kom 14 svenska båtar till marinan, och förra året var siffran 18. Något som också talar för att långseglingen fått nya anhängare är att båtarna blivit större och säkrare.

– Det är en annan kategori människor som seglar nu, och de lägger mer pengar på båten, säger Anders Hemgren.

Han hänvisar till statistik från Arc, Atlantic rally for cruisers, som varje år samlar hundratals båtar för en gemensam färd över Atlanten.

Hjalmar och Britt-Marie Schibbye, Flying penguin, Najad 44 fot. Hjalmar och Britt-Marie har varit ute i tre år och tycker att det svåraste är att ha familjen så långt borta, men de vill inte tänka på att vända hem. – När vår dotter skulle gifta sig i somras föreslog vi

att de skulle möta oss på Tonga och gifta sig där. "Mamma, nu kommer du hem!" svarade hon, berättar Britt-Marie. – Det roliga är lärandet. Jag pluggar astronomi – läser på dagarna och studerar stjärnorna på nätterna, säger Hjalmar.

Göran O Westerberg och Helen Wallin-Hedström.

Göran O Westerberg och Helen Wallin-Hedström, s/y Ellen, Najad 42 fot. Åker fram och tillbaka över Atlanten och hem via Azorerna. – Vår sjuttonårige son var med på seglatsen över Atlanten. Han ville ha rätt att skaffa röda byxor. De ska man enligt traditionen köpa på Cowes på Isle of Wight, säger Göran.

Kjell Wallin.

Kjell Wallin, Tre viljor, Slupe 48 fot. Kjell seglar varje vinter i varma trakter. De senaste fem åren i Karibien. – Jag ser fram emot barfotalivet, solen, det underbara rena turkosa vattnet, temperaturen och framför allt lugnet. ➔

Västlig kurs mot Karibien. Efter 6000 sjömil har flaggan på Tradewind of Swanwick slitits sönder i vinden. Familjen Hammarberg har lagt ankare på Tobago cays.

Att **LÄMNA** allt och vara ute länge är en kompromisslös form av **RESANDE**

I november 2010 deltog 47 svenskar och enligt Arcs siffror är de anmälda båtarna i snitt närmare 50 fot.

–Den storleken är mer komfortabel att leva i och tekniken, med exempelvis rullsegel, gör seglingen enklare, kommenterar Anders Hemgren. Det är inte i första hand seglingen man ska ha koll på – akilleshälen är i stället att kunna segla utan att bli sjösjuk hela tiden och att vara beredd att leva på ett litet utrymme.

Att samsas dygnet runt på några få kvadratmeter var inget som oroade syskonen Henrik och Kerstin Ljunglöf och deras kompisar Tomas Jonsson och Calle Bäckström. När de korsade Atlanten i 28 fot korta Pour bon fick tre av dem ligga i sina kojor medan den fjär-

de stod vid rodret. Det var enda sättet att få plats.

–Det tog oss 33 dygn och vi skulle styra tre timmar i taget, berättar Henrik. Vi fick inte autopiloten att fungera. Men vi kom in i en bra rytm med det schemat. Det var jobbigt första

Jag gillar konceptet att ta sig fram för egen maskin, det är ett bra sätt att resa på.

Henrik Ljunglöf, korsade Atlanten i Pour bon, endast 28 fot.

”

dygnet, men sen är man så trött att man somnar så fort man inte har vakt. Atlanten var faktiskt en av de lättaste seglatserna vi haft.

Han har också märkt att det kan vara en fördel att ha en liten båt.

–Man får väldigt mycket uppmärksamhet när man alltid är minst. Och så tänkte jag att det är lätt att byta upp sig – men man går kanske inte ner till en mindre båt.

Utmaningen har varit att hålla båten i skick. Redan vid sjösättningen i Göteborg började den 30 år gamla motorn att krångla. Den har de fått laga gång efter annan under resan och Henrik konstaterar att de fått lära sig att laga det som gått sönder och menar att det är en del av tjusningen.

–Jag gillar konceptet att ta sig fram för egen maskin, det är ett bra sätt att resa på. Det känns som att man förtjänar det.

Hans syster Kerstin instämmer.

–Det känns som att jag fått ett nytt perspektiv på saker och kanske ett bättre självförtroende. Vi har ju faktiskt tagit oss hit!

Att lämna allt och vara ute länge är en kompromisslös form av resande. Anders Hemgren på Oceanseglarklubben menar att inte

☉ Långseglarnas berättelser

Jag har mycket svårt att se att något ska få mig att sluta segla några månader varje vinter, utom sjukdom och skada. Däremot skulle jag ibland i tanken kunna sälja allt och segla in i solnedgången på heltid. Det enda som hindrar mig är ju barnen och att jag gillar förändringen i livet. Och den svenska sommaren, säger han.

Familjen Hammarberg har lagt ankare på Tobago cays.

Linda och Ludvig Hammarberg med barnen Lovis och Otto, som bött ombord sedan de föddes. S/y Mary af Rövarhamn, Joshu 40 fot. Familjen är på väg jorden runt.

–Vi befarade att de långa etapperna skulle bli tuffa med så små barn ombord. Men det går över förväntan, och barnen

tjatar fortfarande om att komma ut och segla efter några dagar i hamn – vilket måste ses som positivt. Kursen är satt på Kurrekurreduddön. Sannolikt fortsätter vi varvet runt och återvänder till Sverige lagom tills det är dags att börja skolan. Eller inte. Vi får se, säger Linda.

Louise Caspersson och Petter Lerenius.

Henrik och Kerstin Ljunglöf med kompisarna Tomas Jonsson och Calle Bäckström har fått samsas på liten yta. Deras Pour bon är bara 28 fot lång.

bara resan är målet, utan att även uppbrottet i sig är viktigt.

–Att packa ihop sitt liv är lite som att göra en bouppteckning – för sig själv. Det blir så tydligt vad mycket man sitter fast i. Och när allt är utrett lämnar man den bördan bakom sig.

Friheten är också vad Eva Henning nämner som den viktigaste ingrediensen. Och samtidigt tillgången till en varm gemenskap.

–Vi är inte låsta till något. Vi kan sälja båten eller segla hela vägen hem. En del säljer allt de har och far iväg. Hemma kan man bo granne med någon och knappt inte veta vad personen heter. Här är man mer öppen. ”Jaha, ni är svenskar” – det räcker som öppningsfras.

Fredrik Lann i Gröndal har för första gången i sitt liv resfeber. Han oroar sig för om båten ska hålla måttet, om utrustningen är rätt, om pengarna ska räcka, om besättningen ska

dyka upp, om han ska klara av det. Men ingenting kan stoppa honom nu.

–Det är viktigt att försöka. Jag vill inte grubbla hela livet på om jag skulle gilla det, utan jag måste testa för att kunna gå vidare.

Det är viktigt att försöka. Jag vill inte grubbla hela livet på om jag skulle gilla det, utan jag måste testa för att kunna gå vidare.

Fredrik Lann, planerar inför seglatsen.

En del kanske vill lämna något bakom sig men för mig är det ett äventyr som väntar. Men den 1 juli nästa år ska jag börja jobba

igen. Jag har tänkt att jag ska vara med i Almedalen – det kunde ju vara kul att segla dit.

Frågan om hemresan är aktuell för vännerna på Pour bon. Problemen med motorn har tvingat fram ett tre månader långt stopp i Curaçau för motorbyte och vad som kommer att hända med resten av resan är osäkert. Dels finns det ekonomiska hänsyn att ta, dels oväder att undvika. Men skulle de tvingas bryta tidigare än planerat så är inte det hela världen. Henrik Ljunglöf planerar redan för nästa vända.

–Det stora var att komma iväg och egentligen känns varje dag av den här resan som en bonus. Nästa gång ska jag satsa mer på bekvämlighet, för nu inser jag att man faktiskt bor här på båten. Och jag har lärt mig att vågorna inte nödvändigtvis är större för att havet är det.

08-13 57 21, maud.lindholm@svd.se

Louise Caspersson och Petter Lerenius, s/y Olivia, Comfort 30 fot. På väg tillbaka till Sverige via Azorerna och Irland.

–Vi har svetsats samman som par. Vi har lärt känna varandra bättre och vi lever vår gemensamma dröm. Det är en häftig känsla som

ibland glöms bort bland vardagsbestyren. Vi trodde att resan skulle kunna göra att vi tröttnade på varandra och ville få vara ifred efter ett tag, men resan har snarare gjort att vi undrat hur vi ska kunna komma tillbaka till en vardag där man nästan aldrig ses, säger de.

Pär Olsson.

Pär Olsson, SvD:s fotograf, Tradewind of Swanwick, Tradewind 39 fot. Pär befinner sig just nu i Medelhavet.

–När jag är i land längtar jag till båten. Det är svårt att beskriva men jag tar hand om båten och den tar hand om mig. Det är ömse-

sidigt. Med ett vanligt hem, en lägenhet eller hus, är det ju mer ensidig kärlek. Det finns inget som stör mig på båten. Allt man behöver och vill ha finns där. Man ska bara koncentrera sig på att föra båten framåt. Man är i stunden, säger han.

svd.se

Se SvD:s fotograf Pär Olssons bilder från långseglingen.

» svd.se

webben

För länkar och loggbok till långseglande svenska båtar runtom på världens hav.

» kitalita.se/links.htm